TELUGU ANDHRA PRADESH (107)

QP CODE:

SECTION A 2

1A 2
1B 3
2A 4
2B 4

SECTION B 5

3 5
4 5

SECTION C 6

5 6
6 6
i 7
Ii 8
iii 10
iv 10

SECTION D 11

7 11
i 11
ii 12
iii 13
8 14
i 14
ii 15
9 15
i 15
ii 16
10 17
i 17
ii 18
11 19
i 19
Ii 20
12 20
i 20
ii 21
13 22
i 22
ii 22
14 24
i 24
ii 25
iii 25

TELUGU ANDHRA PRADESH-(107)

MARKING SCHEME

CLASS XII (2025-26)

HOME

	సూచనలు 1.విద్యార్థి సమాధానములన్నీ స్పష్టముగా, సరళ, వ్యవహారిక భాషలోను ఉండేటట్లుగా పరిశీలించాలి. 2.సమాధానమునకు కేటాయించిన మార్కులలో అక్షర దోషములు ఎన్ని ఉన్నను 1/8 మార్కులు మాత్రమే తగ్గించాలి. 3. ఒకే దోషము పునరావృతమైనచో దానిని ఒక దోషము గానే పరిగణించాలి. 4. ఒకే సమాధానం రెండు సార్లు రాసినా అడిగిన ప్రశ్నలు కంటే ఎక్కువ సమాధానాలు రాసినా అన్నింటినీ మూల్యాంకనం చేసి ఎక్కువ మార్కులు వచ్చిన దానిని పరిగణించాలి. 5. మొత్తం మార్కులన్నీ కూడిన తరువాత వచ్చే ½ మార్కును పూర్ణాంకంగా వేయాలి. ఉదాహరణకు 77½ మార్కులు వస్తే 78 మార్కులుగా వేయాలి. 6. మూల్యాంకనం విద్యార్థులను ప్రోత్సహించే విధంగా సాగాలి. అయితే విద్యా ప్రమాణాలు కాపాడటం కూడా మూల్యాంకన కర్తల విధి అని గ్రహించాలి. 7. దస్తూరికి మార్కులు తగ్గించలేము. చదువుటకు వీలుగా ఉండి సరిగా ఉన్నచో మార్కులు ఇవ్వవలెను. 8. చక్కటి వాక్యనిర్మాణంతో అర్థవంతముగా, దోషరహితముగా రాసిన జవాబులకు పూర్తి మార్కులు ఇవ్వవచ్చు. 9. విద్యార్థుల భాషలో సొంతముగా సమాధానం రాసినను, పాఠ్యాంశాలను అర్థం చేసుకొని వ్రాసినచో తగిన మార్కులు ఇవ్వవచ్చును . 10. మూల్యాంకన పత్రంలో ప్రశ్నలకు మార్కులు విభజన చేసిన విధంగా, జవాబుపత్రం మూల్యాకము చేయవలెను.	
	భాగం–ఎ	
	1). (A) ఈ క్రింది గద్యాంశాలను చదివి, ఒక దానికి కింద ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు సరియైన సమాధానములు గుర్తించి రాయండి.	6X1=6M

HOME

HOME

HOME

	(i)సహజత్వ వాదం అంటే ఏమిటి ? (B) జీవితంలోని దుర్భర విషయాలను యథాతథంగా వర్ణించడం (ii) వాస్తవికవాదం అంగీకరించినివి ఏవి ? (D) పైవన్నీ (iii) ఏమలీ జో రచనా పద్ధతి ఏమిటి ? (D) (B) మరియు (C) (Iv) సహజత్వ వాదం కంటే వాస్తవికతా వాదంలోని సౌలభ్యం ఏమిటి ? (B) జీవితంలోని అవసర విషయాలను మాత్రమే ఎన్నుకోవడం (v). వాస్తవిక జీవితం అంటే ? (D) కార్యకారణ సంబంధం కలిగి ఉన్నది (vi) పైన చెప్పిన వాస్తవికతా వాదాన్ని బట్టి 'అస్పృశ్యాలు కావు' అంటే ? (D) జుగుప్సాకరమైనవి	1M 1M 1M 1M 1M 1M
	OR (లేదా)	
	B. (i) త్వమేవాహంలోని వస్తువు ఏది ? (C) స్త్రీల సమస్యలు (ii) నగర జీవుల్ని చిత్రించే ఆరుద్ర కావ్యం ఏది ? (B) సినీవాలి (iii) పరిశోధకుడిగా, విమర్శకుడిగా వారికి వన్నె తెచ్చిన గ్రంథాలు ఏవి ?. (A)వేమన్నవేదం, వ్యాసపీఠం (iv) సాహిత్య పండిత లోకంలో వారికి పేరు తెచ్చిన గ్రంథం ఏది ? (D) త్వమేవాహం (v) ఆరుద్ర ఏ కోవకు చెందిన కవి ? (A) అభ్యుదయకవి (vi) శ్రీ శ్రీ ప్రశంసకు అర్థం ఏమిటి ? (B) ఆరుద్ర అభ్యుదయ కవిగా శ్రీ శ్రీ భావాల్ని కొనసాగిస్తారు	1M 1M 1M 1M 1M 1M
	2. ఈ క్రింది గద్యాంశాలను చదివి, ఒక దానికి కింద ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు సరియైన సమాధానములు	6X1=6M

HOME

HOME

	గుర్తించి రాయండి	
	ప్రశ్నలు A (i). పాఠశాల విద్య ముగిసేసరికి విద్యాప్రణాళిక ఎలా ఉండాలి? (B) అనువాదాలు, మూల గ్రంథాలు చదివే స్థాయి రావాలి. (ii.) జిజ్ఞాస అంటే ? (B) కోరిక (iii) దూరదర్శన్ ద్వారా కలిగే నష్టమేమిటి ? (D) (A) మరియు (C) (iv) పుస్తక పఠనం తగ్గడానికి కారణాలు ? (D) పైవన్నీ (v) 'చుక్కలు కనిపిస్తున్నాయి' అంటే ? (C) చాలా కష్టతరమవుతున్నది (vi) మొబైల్ ఫోన్ షార్ట్ వీడియోల వల్ల (C)పుస్తక పఠనం పట్ల ఆసక్తి క్షీణిస్తున్నది.	1M 1M 1M 1M 1M 1M
	OR (లేదా)	
	2.B (i)..నయాగరకవులెవరు ? (C) బెల్లంకొండ రామదాసు, కుందుర్తి ఆంజనేయులు, ఏల్చూరి సుబ్రహ్మణ్యం ii. పూర్వ సమాజాన్ని నయాగరా కవులు ఏమని నిరసించారు ? (B) చెరసాల వంటిదని (iii) చేతనావర్త కవుల సిద్ధాంతం ? (B) ఇజాలు, విదేశీ వ్యామోహాలు ఉండకూడదు (iv) భాష విషయంలో చేతనావర్తన కవుల అభిప్రాయం ఏమి ? (D) పైవన్నీ (v) అనుభూతి కవిత్వం ప్రధాన లక్షణం ? (D) కవిత చదివిన తర్వాత మిగలవలసింది ఒక అనుభూతి (vi) 'అనుభూతి' అనేది ఎలా కలగాలి ?	1M 1M 1M 1M 1M 1M

HOME
HOME

HOME

	(D) పైవన్నీ	
	భాగం–బి	
	3. ఈ క్రింది వానిలో ఏవేనా ఆరు ప్రశ్నలకు సరియైన జవాబులను గుర్తించి వ్రాయండి	6X1=6M
	(i) ఏ పద్య ఛందస్సు ని తెలుసుకోవాలంటే రెండు పాదాలు ఇవ్వవలిసి ఉంటుంది? (C) ఆటవెలది	1M
	(Ii) క్రింది వానిలో జ గణము అధికంగా వచ్చే పద్య ఛందస్సు ఏది ? (B) చంపకమాల	1M
	(iii) క్రింది పాదములలో ఏది శార్దూల పద్య పాదము? (B) విద్వద్వందితుడా తడిట్లు సుఖ సంవిత్తత్వ బోధైకచుం	1M
	(iv) 11వ అక్షరం యతి స్థానముగా గల పద్యము (D) చంపకమాల	1M
	(v) తేటగీతి పద్యంలో వరుసగా ఏ గణములు వస్తాయి ? (A) ఒక సూర్య గణము, రెండు ఇంద్ర గణాలు, రెండు సూర్య గణాలు	1M
	(vi) క్రింది వానిలో ఏది మత్తేభ పద్య పాదము (C) అలి నీలాలక నీవు నీ పతి రహస్య క్రీడ వర్తించు వే	1M
	(vii) ఉత్పలమాల పద్యంలోని గణములు ఏవి ? (B) భ ర న భ భ ర వ	1M
	4. ఈ క్రింది వాటిలో ఏవేనా ఆరు ప్రశ్నలకు సరియైన జవాబులను గుర్తించి వ్రాయండి.	6X1=6M
	(i) అక్కడొక్కటి లేచె సౌధము ఆకసము పొడుగై – ఇందలి అలంకారము ? (D) అతిశయోక్తి అలంకారం	1M
	(ii) త్రినేత్రుడి కోపాగ్ని కి సమస్తము భస్మీపటలమగుచున్నది --- ఇందలి అలంకారము ? (D) రూపకాలంకారము	1M
	(iii) అర్థాంతరన్యాసాలంకార లక్షణము ? (D) (A) మరియు (B)	1M
	iv. మేముమాధవుని సేవింతుము ---- ఇందలి అలంకారము ?	1M

HOME

HOME

	(B) శ్లేషాలంకారము (v) ఊహ ప్రధానంగా గల అలంకారం ఏది? (C) ఉత్ప్రేక్షాలంకారం (vi) రూపకాలంకార లక్షణము ? (C) ఉపమాన ఉపమేయములకు అభేదము చెప్పడం (vii) క్రింది వాక్యములలో ఏది ఉపమాలంకార లక్షణం కలది ? (D) ఆమె ముఖము చంద్రబింబము వలె మనోహరముగా ప్రకాశించుచున్నది.	1M 1M 1M
	భాగము – సి	
5.	ఈ క్రింది ఆంగ్ల గద్యాంశమును తెలుగులోనికి అనువదించండి ?	**1x5=5M**
	గమనిక : అనువాదం,శబ్దానుగుణంగా కాకుండ భావానుగుణంగా ఉండాలి. సంపూర్ణభావాన్ని వ్యక్తపరిచేదిగా ఉండాలి. అనవసర పదజాలంతో అనువాదాన్ని పెంచకూడదు. పదవినియోగంలో పొదుపు చూపాలి. జ) పుస్తకాలు చాలా ముఖ్యమైనవి ఎందుకంటే అవి జ్ఞానం, వినోదం మరియు వ్యక్తిగత అభివృద్ధికి గొప్ప మూలం, మన పరిధులను విస్తృతం చేస్తాయి మరియు విభిన్న సంస్కృతులు మరియు దృక్పథాల గురించి మనకు బోధిస్తాయి. అవి పదజాలం మరియు విమర్శనాత్మక ఆలోచనా నైపుణ్యాలను పెంచుతాయి. ఓదార్పు మరియు ప్రేరణ యొక్క మూలంగా పనిచేస్తాయి మరియు జీవిత సవాళ్లను నావిగేట్ (దిశానిర్దేశం) చేయడానికి మరియు మన లక్ష్యాలను సాధించడానికి సహాయపడే అమూల్యమైన పాఠాలను అందిస్తాయి. వాటిలోని కథలు మరియు సమాచారం ద్వారా, పుస్తకాలు మనల్ని చరిత్రకు అనుసంధానిస్తాయి, మన మనస్సులను విస్తరింపజేస్తాయి మరియు ప్రపంచంపై మన దృక్పథాన్ని కూడా మార్చగలవు.	5M
6.	ఈ క్రింది వాటిలో ఏదైనా ఒక దానిని గురించి **200** పదాలకు మించని వ్యాసం వ్రాయండి.	**1x6=6M**
	గమనిక: వ్యాసం రాసే సమయంలో దృష్టిలో ఉంచుకోవలసిన విషయాలు 1 వ్యాసంనకు శీర్షికఉండాలి. 2.పరిచయం -ఉపశీర్షికలు-విషయ పరిజ్ఞానం–భాష మరియు శైలి. 3విషయవివరణ"ప్రదానవాదన, ఆధారాలు,విశ్లేషణ, పేరాలుగా నానుడులు,సామెతలు, జాతీయాలు,	1M 4M 1M

HOME

సూక్తులు సందర్భానుసారంగా విద్యార్థులుప్రయోగించాలి.

4. ముగింపులో చూపిన ప్రతిభ

పైన పేర్కొన్నా విషయాలను విద్యార్థి ప్రయోగిస్తే పూర్తీ మార్కులు ఇవ్వవచ్చు.

i) క్షీణిస్తున్న మానవ విలువలు - కాపాడుకునే మార్గాలు

ii) పరిచయం :

క్షీణిస్తున్న మానవ విలువలను కాపాడుకునే మార్గాలు

నేటి ఆధునిక జీవన శైలిలో స్వార్థం, ఆత్మకేంద్రీకరణ, భౌతికవాదం పెరుగుతున్నాయి. దీనివల్ల మానవ విలువలు క్రమంగా క్షీణిస్తున్నాయి. ఈ పరిస్థితిలో వాటిని కాపాడుకోవడానికి క్రింది మార్గాలు ఎంతో అవసరం :

కుటుంబ విద్యకు ప్రాధాన్యం :

చిన్ననాటి నుంచే పిల్లలకు ప్రేమ, గౌరవం, సహనం, నిజాయితీ వంటి విలువలను కుటుంబంలో నేర్పాలి.

HOME

విద్యా వ్యవస్థలో విలువల బోధన :

పాఠ్యాంశాలతో పాటు నైతిక విద్య, జీవన నైపుణ్యాలు, సేవాభావం వంటి అంశాలను విద్యలో భాగం చేయాలి. **1M**

సామాజిక బాధ్యత పెంపకం :

ప్రతి వ్యక్తి సమాజానికి ఏదో ఒక విధంగా సేవ చేయాలనే భావనను అలవర్చుకోవాలి.

మీడియా బాధ్యతాయుత పాత్ర :

హింస, అసత్యాలను ప్రోత్సహించకుండా మానవ విలువలను ప్రతిబింబించే కార్యక్రమాలను ప్రసారం చేయాలి.

ఆధ్యాత్మికత మరియు నైతిక చింతన :

మతం కన్నా మానవత్వంకు ప్రాధాన్యం ఇస్తూ ఆత్మపరిశీలన, ధ్యానం వంటి అలవాట్లు పెంపొందించాలి.

మంచి ఆదర్శాలను అనుసరణ : 4M

మహాత్ముల జీవిత చరిత్రలు, వారి సేవా భావాన్ని తెలుసుకుని ఆచరణలో పెట్టాలి.

సమానత్వం మరియు సహనభావం :

కుల, మత, లింగ భేదాలు లేకుండా అందరినీ గౌరవించే దృక్పథం పెంచుకోవాలి.

ఉపసంహారం :

మానవ విలువలు కాపాడుకోవడం ఒక్కరి బాధ్యత కాదు : కుటుంబం, విద్యా, సంస్థలు, సమాజం కలిసి ప్రయత్నించినప్పుడే సార్థక ఫలితం సాధ్యమవుతుంది. మనం మారితేనే సమాజం మారుతుంది.

HOME

HOME

	ii) పెహల్గాంపై దాడి – అనంతర పరిణామాలు	
	జ) ఇది 2025 ఏప్రిల్ 22 న కాశ్మీర్‌లోని పేహల్గాం (Pahalgam) ప్రాంతంలో జరిగిన ఘోర ఉగ్రదాడికి సంబంధించిన తర్వాతి పరిణామాల గురించి కింద వివరించడం జరుగుతుంది.	
	1. ప్రత్యక్ష పరిణామాలు :	
	బలమైన ప్రతిస్పందన	1M
	* భారత ప్రభుత్వం దాడికి కఠిన ప్రతిస్పందన ఉంటుందని ప్రకటించింది.	
	ఆపరేషన్ సింధూర్ & మిలిటరీ చర్యలు :	
	* దాడికి రెండు వారాల తర్వాత భారత సైన్యం సందేహాస్పద ఉగ్రవాది శిబిరాలపై సరిహద్దు దాడులు / మిసైల్ దాడులు చేపట్టింది.	
	భారత – పాకిస్థాన్ మధ్య "టిట్-ఫర్-టాట్" పరిస్థితి :	
	* భారతదేశం పాక్‌పై యుద్ధోద్దీపక చర్యలు, పాక్ ప్రతిగా ఆర్టిలరీ తుపాకీ యుద్ధం, విమానాల మధ్య ఎదురుదాడులు చోటు చేసుకున్నాయి.	
	* రెండు దేశాల మధ్య కాల్పుల విరమణ కొంత స్థాయిలో అమలు అయ్యింది.	1M
	2. రాజకీయ & కౌంటర్-టెర్రర్ చర్యలు :	
	విదేశాంగ & ఆర్థిక నిర్ణయాలు	4M
	* భారత పాకిస్థాన్ నుండి వ్యాపారం, నౌకలు, మెయిల్ సేవలు నిలిపివేసింది.	
	* అటారి – వాఘా సరిహద్దు మూసివేయడం, వీసాల నిలిపివేత వంటి చర్యలు తీసుకున్నాయి.	
	కోర్టు/ పోలీసుల చర్యలు :	
	* భారత కౌంటర్-టెర్రర్ ఏజెన్సీ ఆరు వ్యక్తులపై ఛార్జులు వేస్తున్నట్లు తెలిపింది.	1M
	సెక్యూరిటీ ఆపరేషన్స్ (కోడ్నేమ్-మహాదేవ్) :	
	* శ్వేతదళాలు మరియు ఇతర సైనిక చర్యల ద్వారా ఉగ్రవాదస్తుల్ని తొలగించడం కల్పనలో కీలక కార్యక్రమంగా సాగింది.	1M
	3. సామాజిక & ఆర్థిక ప్రభావాలు	
	పర్యాటక రంగం పతనం :	4M
	* పేహల్గాం దాడి తర్వాత కాశ్మీర్‌లో పర్యాటకులు పెద్ద సంఖ్యలో వెళ్ళిపోయారు మరియు అనేక ప్రదేశాలు	

HOME

HOME

HOME

తాత్కాలికంగా మూసివేయబడ్డాయి.

* పర్యాటకుల సంఖ్యలో మోసానికి తగ్గుదల వచ్చింది 1M

(ప్రభావిత ప్రాంతాల్లో 50% కూడా తగ్గినట్లు నివేదనలు).

పునరుద్ధరణ ప్రయత్నాలు :

*తాజా కాలంలో పర్యాటక రంగం పునరుద్ధరణ, భద్రత పెంపు ప్రయత్నాల సూచనలు వచ్చాయి – ఉదా:

పర్యాటకులు తిరిగి వస్తున్నట్లు కొన్ని అంచనాలు.

ఆర్థిక నిర్ణయాలు :

* ఆయుధ తయారీ రంగంలో పంపకము/ఉద్యోగాలపై ప్రభావం కారణంగా సెలవులు కొంత రద్దు చేసినట్లు

కూడా వార్తలు వచ్చినవి.

4. సామాజిక భావోద్వేగం & మానసిక ప్రభావాలు :

దేశీ సామాజిక ప్రభావాలు : దేశంలోని చాలా చోట్ల దాడికి కమ్యూనిటీల స్పందనలు, నిరసనలు,

వినియోగదారుల ఆందోళనలు, హైకోర్టుల్లో డిబేట్ లు జరిగాయి.

మానసిక ప్రభావం :

* బాధితులు, చూపినవాళ్లపై PTSD భయం & మానసిక ఆందోళనలు వంటి ప్రభావాల గురించి ఆసక్తికరంగా

విశ్లేషణలు ఉన్నాయి.

HOME

5. దీర్ఘకాల భవిష్యత్తు :

భారత -పాక్ సంబంధాలపై ప్రభావం

*ఈ దాడి కారణంగా Indus Waters Treaty నిలిపివేయడం వంటి నిర్ణయాలు, రెండు దేశాల మధ్య ఉద్రిక్తతలు నెలకొన్నాయి.

ప్రాంతీయ భద్రత & స్థిరత్వం :

*కాశ్మీర్‌లో భద్రత పరిస్థితులపై శాంతి & వృత్తి పునరుద్ధరణ కోసం కూడని ప్రయత్నాలు కొనసాగుతున్నాయి.

కానీ సంఘర్షణలు, విమర్శలు ఇంకా ముగియకపోవచ్చు.

సారాంశం :

పేహల్గాం దాడి కేవలం ఒక తీవ్ర ఉగ్రదాడి మాత్రమే కాకుండా భారతదేశం-పాకిస్థాన్ ఉద్రిక్తతలను మరింత

పెంచింది. దీని తర్వాతి పరిణామాలుగా సైనిక చర్యలు, ఆర్థిక, పర్యాటక రంగంపై తీవ్ర ప్రభావం, సామాజిక

స్పందనలు, మరియు భద్రతా పునరుద్ధరణ ప్రయత్నాలు చోటుచేసుకున్నాయి.

HOME

iii) వృక్షో రక్షతి రక్షితః

జ) "వృక్షో రక్షతి రక్షితః" అనే సుభాషితం అత్యంత లోతైన భావాన్ని వ్యక్తం చేస్తుంది. దాని అర్థం – మనము వృక్షాలను రక్షిస్తే, వృక్షాలే మనలను రక్షిస్తాయి అన్నది. ప్రకృతితో మనిషికి ఉన్న అనుబంధాన్ని, బాధ్యతను ఈ సూక్తి స్పష్టంగా తెలియజేస్తుంది.

వృక్షాలు మన జీవనానికి ప్రాణాధారం. అవి ఆక్సిజన్‌ను అందించి శ్వాసను కలిగిస్తాయి. వర్షపాతం సమతుల్యంగా ఉండేందుకు, భూసారం నిల్వ ఉండేందుకు, వాతావరణాన్ని చల్లగా ఉంచేందుకు వృక్షాలు కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి. పండ్లు, పూలు, ఔషధాలు, కట్టెలు వంటి అనేక వనరులు వృక్షాల నుంచే లభిస్తాయి. అడవులు ఉన్నచోట జీవ వైవిధ్యం పరిరక్షించబడుతుంది.

కానీ నేటి కాలంలో అతి వృక్షచ్ఛేదనం, పట్టణీకరణ, పరిశ్రమల విస్తరణ వల్ల అడవులు వేగంగా నశిస్తున్నాయి. దీని ఫలితంగా గ్లోబల్ వార్మింగ్, వాతావరణ మార్పులు, వరదలు, కరువులు వంటి సమస్యలు పెరుగుతున్నాయి. ఇవన్నీ మనిషి జీవితానికే ముప్పుగా మారుతున్నాయి.

అందుకే వృక్ష సంరక్షణ ప్రతి పౌరుని బాధ్యత, ప్రతి ఒక్కరూ మొక్కలు నాటి, వాటిని పెంచి, అడవులను కాపాడాలి. పాఠశాలలు, గ్రామాలు, పట్టణాల్లో వన మహోత్సవాలు నిర్వహించడం, ప్లాస్టిక్ వినియోగాన్ని తగ్గించడం వంటి చర్యలు తీసుకోవాలి. ప్రభుత్వం తీసుకునే పర్యావరణ పరిరక్షణ చర్యలకు ప్రజలు సహకరించాలి.

ముగింపుగా చెప్పాలంటే, మానవ మనుగడ సర్వజీవుల సుఖజీవనానికి వృక్ష సంపదను రక్షించాలని వేదాలు, పురాణాలు ఘోషిస్తున్నాయి. వృక్షాలను దేవతలుగా పూజించే సంస్కృతి మనది. వృక్షాలు ఉన్నచోటే జీవనం సురక్షితం. మన భవిష్యత్తు తరాల కోసం ప్రకృతిని కాపాడడం మన కర్తవ్యం. నిజంగా మనము వృక్షాలను రక్షిస్తే, అవే మన జీవితాన్ని రక్షిస్తాయి – ఇదే "వృక్షో రక్షతి రక్షితః" యొక్క అసలైన సారాంశం.

iv) విమాన ప్రమాదాలు

జ) విమాన ప్రయాణం ఆధునిక యుగంలో అత్యంత వేగవంతమైన మరియు సౌకర్యవంతమైన ప్రయాణ సాధనంగా మారింది. దేశాలు, ఖండాలు దాటడానికి విమానం ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తోంది. అయితే, ఈ ప్రయాణంలో కొన్నిసార్లు సంభవించే విమాన ప్రమాదాలు మనకు తీవ్ర విషాదాన్ని కలిగిస్తున్నాయి.

విమాన ప్రమాదాలు సంభవించడానికి అనేక కారణాలు ఉన్నాయి. ముఖ్యంగా సాంకేతిక లోపాలు, వాతావరణ పరిస్థితులు, పైలట్ తప్పిదాలు, ఎయిర్ ట్రాఫిక్ నియంత్రణ లోపాలు ప్రధాన కారణాలుగా చెప్పవచ్చు. భారీ వర్షాలు, తుఫానులు, పొగమంచు వంటి పరిస్థితులు విమానాల నియంత్రణకు ఆటంకం కలిగిస్తాయి. అలాగే,

HOME

HOME

	సరైన నిర్వహణ లేకపోవడం కూడా ప్రమాదాలకు దారితీయవచ్చు. విమాన ప్రమాదాల వల్ల అమూల్యమైన ప్రాణనష్టం జరుగుతుంది. ప్రయాణికుల కుటుంబాలు తీవ్రమైన మానసిక వేదనకు గురవుతాయి. దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థపై కూడా దీని ప్రభావం ఉంటుంది. విమాన సంస్థలపై ప్రజల నమ్మకం తగ్గే ప్రమాదం కూడా ఉంటుంది. అయితే, ఆధునిక సాంకేతిక విజ్ఞానం అభివృద్ధి చెందడంతో విమాన భద్రతా చర్యలు బాగా మెరుగయ్యాయి. నియమిత తనిఖీలు, పైలట్లకు కఠిన శిక్షణ, ఆధునిక నావిగేషన్ వ్యవస్థలు, బ్లాక్ బాక్స్ విశ్లేషణ వంటి చర్యల వల్ల ప్రమాదాల సంఖ్య తగ్గుతోంది. ప్రతి ప్రమాదం నుంచి పాఠాలు నేర్చుకొని భవిష్యత్తులో ఇటువంటి సంఘటనలు పునరావృతం కాకుండా చర్యలు తీసుకుంటున్నారు. ఉపసంహారం : విమాన ప్రమాదాలు అరుదుగా సంభవించినప్పటికీ, వాటి ప్రభావం చాలా తీవ్రంగా ఉంటుంది. కాబట్టి, విమాన భద్రతకు అత్యధిక ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. సాంకేతిక అభివృద్ధిని సద్వినియోగం చేసుకుంటూ, మానవ తప్పిదాలను తగ్గించినప్పుడే విమాన ప్రయాణం మరింత సురక్షితంగా మారుతుంది.	
7.	**భాగము - డి** క్రింది ప్రశ్నల్లో రెండింటికి సమాధానాలు రాయండి.	**2x5=10M**
	(i) పూర్వపు తెలుగువారి ఆటలను గురించి వివరించండి. **పరిచయము, ముగింపు** **విషయ విశ్లేషణ** **గమనిక**: క్రింది ప్రశ్నలో పరిచయం: జాతీయక్రీడలు, ప్రబంధాలు, హంసవింశతి లలో బాలికలు ఆడే ఆటలు. ఉదా; అచ్చన గండ్లు .... బాలురు ఆడే ఆటలు ఉదా; కోతికొమ్మచ్చి..... బాలురు,బాలికలు కలిసి ఆడే ఆటలు ఉదా; దాగుడుమూతలు........ యువకుల ఆటలు,వ్యాయామ క్రీడలు,యుద్ధక్రీడలు,చదరంగం,ముగింపు. ఈ అంశాలు విద్యార్థులు ప్రయోగిస్తే పూర్తి మార్కులు ఇవ్వవచ్చు. జ) తెలుగువారికి ప్రసిద్ధమైన జాతీయ క్రీడలు తక్కువ. వయస్సు వచ్చిన యువతీయువకులు ఆడే ఆటలు చాలా తక్కువ. మన ప్రబంధాలలో బాలబాలికలు ఆడే ఆటలు అనేకం వర్ణింప బడ్డాయి. వాటిలో కొన్ని నేటికి	1M 4M

HOME

HOME

HOME

వాడుకలో ఉన్నాయి. వీటిలో కొన్ని ఆటలు ఇంట్లోనే ఆడేవారు. కొన్ని వెలుపల ఆడేవారు. మరికొన్ని ఇంట్లోనూ, బయటా, బాలబాలికలిద్దరూ కలిసి ఆడుకొనేవారు.

కొన్ని ఆటల పేర్లు : అచ్చనగండ్లు అనే ఆటను బాలికలే ఆడేవారు. కోతి కొమ్మచ్చులు ఆటను బాలురు మాత్రమే ఆడుతారు. కుందికట్టు, కంబాలాట, పుట్టచెండ్లు, దాగిలిమూతలు మొదలైన ఆటలను, బాలబాలికలు ఇద్దరూ ఆడతారు.

1M

4M

ఒకే ఆటకు ఒక్కొక్క ప్రాంతంలో ఒక్కొక్క పేరు ఉండేది. కోతి కొమ్మచ్చికి కోల క్రోతులని, కుంది కట్టుకు కుందికాళ్ళు, కుందెన గిరి, కుందెన గుడి అని పేర్లు ఉండేవి. మల్లయుద్ధం దక్షిణ హిందూ దేశంలో విరివిగా ప్రచారంలో ఉన్న ఆట. ఈ మల్లయుద్ధాన్ని గూర్చి విదేశీ యాత్రకులు సైతం వర్ణించారు.

ఇప్పుడు జాతీయ క్రీడలని చెప్పవలసి వస్తే చిడుగుడు, ఉప్పనబట్లు అనే ఆటలనే చెప్పుకోవాలి. ఉప్పనబట్టెలు, చిడుగుడాట, బొంగరాలాట, గాలిపటం ఎగురవేయడం, అచ్చన గండ్లాట, ఓమన గుంటలు, జూదం, పులి జూదం, చదరంగం మొదలైన ఆటలు ఆరు ఏడు వందల సంవత్సరాలకు పూర్వం ఉన్న మన తెలుగు ఆటలు. ఇందులో కొన్ని ఇంటి వెలుపల ఆరు బయట ఆడుతారు. కొన్ని ఇంట్లోనే ఆడతారు. చదరంగం అనే ఆట మనదేశం నుంచి పెర్షియా, అరేబియా, చీనా, స్పెయిన్ దేశాలకు వెళ్ళింది.

HOME

i) వేమన పద్యాల్లోని హాస్యాన్ని పేర్కొనండి ?

గమనిక; పరిచయము–ప్రాచీననాటకాల్లోని విదూషకుడి హాస్యం -ఆధునికనాటకాలు-గురజాడ కన్యాశుల్కంలోని గిరీశంపాత్ర -వేమన భోధకుడు -సంఘసంస్కర్త -వేమన–కృష్ణ హాస్యం పాలసాగరంలో పవ్వలించినవాడు.

పరిచయం,ముగింపు

విషయవిశ్లేషణ

1M

4M

వేమన లోభి హాస్యం–లోభివాని నడుగు లాభంబు లేదయా .... గొడ్డుటావు‹ బితుక............. మేక కుతిక‹బట్టి .... అనే పద్యాల వివరణ, ముగింపు విద్యార్థులు రాసి ఉంటే పూర్తి మార్కులు ఇవ్వవచ్చు .

జ) వేమన హాస్యం ఆయన కవిత్వానికి మెరుగుపెట్టి దానిని మంచి బలం గలదానిగా చేసింది. ప్రాచీన కవులు చక్కని హాస్యాన్ని కల్గించే రచనలు చేయలేదు. ప్రాచీన నాటకాల్లోని విదూషకుడి హాస్యం అసహ్యాన్ని కల్గిస్తుంది. వేమన సహజంగా బోధకుడు, సంస్కర్త. అందువల్ల వేమనలో హాస్యరసం కలుషితమైఉంది. వేమన స్వతంత్ర

HOME

బుద్ధి కలవాడు కాబట్టి తన పని తాను మరచిపోయి స్వచ్ఛమైన హాస్యంతో తృప్తి కలిగించుకుంటాడు.

క్షీర సముద్రంలో నిద్రించేవాడు గొల్లల ఇళ్లల్లో పాలు దొంగిలించి త్రాగడం ఎందుకు ? అని వేమన ప్రశ్నిస్తాడు. ఎదుటి వారి సొమ్ములు ఎల్లవారికి తీపి అని వేమన తన ప్రశ్నకు తానే జవాబు చెప్పి మనల్ని నవ్విస్తాడు. అలాగే లోభివాడిని అడగడం వల్ల ఫలితం ఉండదు. అది గొడ్డుటావును పితికినటువంటిది. అలాగే మేక మెడలో వ్రేలబడే వాటిని త్రాగడం వంటిది అని చెబితే చాలు.

ఈ విధంగా వేమన కవితాధారలో చక్కని హాస్యం ఉంది.

iii) తెలుగులో వచ్చిన జాతీయోద్యమ కవిత్వాన్ని వివరించండి ?

గమనిక; పరిచయము–బిపిన్ చంద్రపాల్, వందేమాతరం ఉద్యమ ప్రచారం

చిలకమర్తి – భరతఖండంబు చక్కని పాడి ఆవు.........

చిలకమర్తివారు తెలియజేసిన ఆనాటి బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం విధించిన పన్నులు

గరిమెళ్ళవారి మాకొద్దీ తెల్లదొరతనము-వందన మిదె .... భారతజననీ స్వరాజ్య వివరణ

బలిజేపల్లివారు -పాంచాల దేశీయభక్త హంతకులైన/జలియన్ వాలాబాగ్ లో సామూహిక హత్య జరిపిన ... జనరల్ ఓ.డయ్యర్ – ఖిలాఫత్ ఉద్యమం -రౌలత్ చట్టం

చుక్కభొట్ల సత్యనారాయణ గారు-కార్మికులు..కర్షకులే అనే గేయంలో గాంధి గొప్పతనం,గాంధీ ఉద్యమాలు,ఎలజీలు

ముగింపు ఈ పదజాలం ఉంటే విద్యార్థులకు పూర్తి మార్కులు ఇవ్వవచ్చు.

పరిచయం, ముగింపు

విషయవిశ్లేషణ

జ) బిపిన్ చంద్రపాల్ పర్యటన, వందేమాతర ఉద్యమ ప్రచారానికి ఆంధ్రకు వచ్చినపుడు, చిలకమర్తి లక్ష్మీ నరసింహంగారు, భరతఖండాన్ని చక్కని పాడి ఆవుతో పోలుస్తూ చక్కని పద్యం చెప్పారు. చిలకమర్తి వారే ప్రభుత్వం విధించిన పన్నులను గూర్చి పద్యం చెప్పారు.

చన్నాప్రెగడ భానుమూర్తి గారు డ్రెయిన్ సిద్ధాంతం గురించి రాశారు. వందేమాతరం ఉద్యమంలో జరిగిన స్వదేశీ ఉద్యమం యొక్క ప్రేరణతో భానుమూర్తి గారు, దేశంలో వాడుకొనే వస్తువులు అన్నీ విదేశాల నుండి దిగుమతి

HOME

	కావడాన్ని ఆక్షేపిస్తూ పద్యం చెప్పారు. గాంధీజీని మించిన సామ్యవాది లేదనీ, చుక్కబొట్ల సత్యనారాయణ మూర్తి గేయం రాశారు. చంపారన్ సత్యాగ్రహం, రౌలత్ సత్యాగ్రహం, ఖిలాఫత్ ఉద్యమం, జలియన్ వాలాబాగ్, హత్యా కాండ, చౌరీ చౌరా హింసాకాండ వంటి వాటిపై కవులు కవిత్వం రాశారు. చిల్లరిగె శ్రీనివాసరావుగారు జలియన్ వాలాబాగ్‌లో సామూహిక హత్య జరిపిన డయ్యరు దుర్మార్గాన్ని గేయంగా రాశారు. స్త్రీలను అవమానించడం, విద్యార్థుల్ని కొరడాతో కొట్టించడం, పొట్టపై పాకించడం వంటి ఆంగ్లేయుల దుశ్చర్యల్ని ఉప్పు సత్యాగ్రహం మీద, క్విట్ ఇండియా ఉద్యమం మీద, ఆగస్టు విప్లవం మీద, జాతీయజెండా మీద, కవులు, ఎన్నో కావ్యాలూ, పద్యాలూ రాశారు. అలాగే గరిమెళ్ళ సత్యనారాయణగారు మా కొద్దీ తెల్లదొరతనం అనే పాటను రాశారు. ఆగస్టు 15న స్వాతంత్ర్యం వచ్చినపుడు కవులు ఎన్నో గేయాలు రాశారు. గాంధీ హత్య జరిగినపుడు కవులు ఎలిజీలు అనగా విచార గీతాలు రాశారు. ఈ విధంగా తెలుగులో జాతీయోద్యమ కవిత్వం వర్ధిల్లింది.	
8.	క్రింది వానిలో ఒకదానికి అర్థ సందర్భము వ్రాయండి.	1x4=4
	i) అనేక వేలమంది విద్యార్థులు ఈ ఉద్యమంలో ప్రవేశించారు. **గమనిక; రచయిత /కవి,కాలం,గ్రంథం,ఆశ్వాసం :-** **సందర్భవివరణ :-** **వాక్యార్థ వివరణ :-** జ) రచయిత పరిచయం : ఈ వాక్యం త్రిపురనేని మధుసూదనరావు గారు రచించిన జాతీ యోద్యమ కవిత్వం అనే పాఠ్యాంశంలోనిది. సందర్భం : బెంగాల్ విభజన, మహారాష్ట్రలలో తీవ్రంగానూ ఇతర ప్రాంతాలలో ఒక సంచలన రూపంలోనూ ఆందోళనను లేవదీసింది. ఈ బెంగాల్ విభజన వ్యతిరేక ఉద్యమం వందేమాతరం ఉద్యమంగా ఉద్ధృతం అయినప్పుడు అనేక వేల మంది విద్యార్థులు ఈ ఉద్యమంలో ప్రవేశించారని రచయిత తెలిపిన సందర్భంలోనిది ఈ వాక్యం. భావం : బెంగాల్ విభజన వ్యతిరేక ఉద్యమం వందేమాతరం ఉద్యమంగా ఉద్ధృతం అయినప్పుడు అనేక వేల మంది విద్యార్థులు ఈ ఉద్యమంలో ప్రవేశించారని భావం.	**1M** **2M** **1M** **1M** **2M** **1M**

HOME

HOME

HOME

	ii) ఉగ్రకోపి నేను నోపుదు శపియింప. **గమనిక; రచయత /కవి,కాలం,గ్రంథం,ఆశ్వాసం :-** **సందర్భవివరణ :-** **వాక్యార్థ వివరణ :-** జ) రచయిత పరిచయం: ఈ వాక్యం సి.నారాయణ రెడ్డి గారు రచించిన చాటువులు అనే పాఠ్యాశంలోనిది. సందర్భం : గడియ కాలంలో తాడిచెట్టు మూడు ముక్కలు అయ్యేటట్లు శపించిన మేధావి భట్టు కంటె, రెండు గడియలలో బ్రహ్మదండి ముళ్ళు అన్నీ రాలిపోయేటట్లు శపించిన కవి మల్లుడి కంటె, మూడు గడియలలో తాము కలిసి నిలిపిన గండి పగిలిపోయేటట్లు శపించిన కవి భానుడి కంటె, అర్ధజాము ఓ చెఱువులోని నీళ్ళు ఇంకిపోయేటట్లు శపించిన బడబాగ్ని భట్టు కంటె నేను భయంకరమైన కోపం కలవాడిని అని వేములవాడ భీమకవి తెలిపిన సందర్భంలోనిది ఈ వాక్యం. భావం : " వేములవాడ భీమకవి నేను నా తిట్టు కవిత్వంతో ఎండిపోయిన చెట్టును చిగురు తెప్పించగలను, చిగురు ఉన్న చెట్టును ఎండిపోయినట్లు శపించగలడని భావం.	
9.	క్రింది వానిలో ఒకదానికి ప్రతిపదార్థ తాత్పర్యములను వ్రాయండి.	**1x6=6M**
	i) జనకుని భంగి రామ నృపచంద్రుని, నన్నును దల్లిమాఱుగా గని, కొలువంగ నేర్చు గుణ గణ్యుని, లక్షణు నీతి పారగున్ వినఁగన రాని పల్కు లవివేకముచేతను బల్కినట్టి యా వినుత మహాఫలం బనుభవించితి నంచును జాటి చెప్పుమా **సూచన;పరిచయం, అన్వయక్రమముతో ప్రతిపదార్థం వ్రాస్తే** **తాత్పర్యం :** **ప్రతిపదార్థం :** రామ = రాముడు అనే నృప చంద్రుని = రాజులలో చంద్రుని వంటి వానిని జనకుని భంగిన్ = తండ్రి వలెనూ నన్నునున్ = సీతమ్మనైన నన్ను	**4M** **2M**

HOME

HOME

HOME

తల్లి మాఱుగాన్ = తల్లికి బదులుగానూ

కని = చూచి

కొలువంగన్ = సేవించుటకు

నేర్చు = ఇష్టపడే

గుణగణ్యునిన్ = సద్గుణాలచే కొనియాడదగిన వాడునూ

నీతిపారగున్ = నీతిలో మిక్కిలి నేర్పరైన

లక్ష్మణున్ = లక్ష్మణుని

4M

అవివేకము చేతను = తెలివిలేనితనంతో

2M

వినఁగనరాని = అరుదైన

పల్కులు = మాటలు

పల్కినట్టి = మాట్లాడినట్టి

ఆ = ఆ

వినుత = ప్రసిద్ధమైన

HOME

మహాఫలంబు = గొప్ప ఫలితాన్ని

అనుభవించితిన్ = అనుభవించాను

అని = అని

చాటి చెప్పుమా = స్పష్టంగా చెప్పు

భావం : శ్రీ రామచంద్రుణ్ణి తండ్రిగానూ, నన్ను తల్లికి బదులుగానూ చూసి, మమ్మల్ని సేవించడానికి ఇష్టపడే గుణవంతుడూ, నీతిపండితుడూ అయిన లక్ష్మణుని, అవివేకంతో వినరాని, కనరాని మాటలు మాట్లాడినట్టి ఆ ప్రసిద్ధమైన గొప్ప ఫలితాన్ని నేను అనుభించానని స్పష్టంగా చెప్పు.

ii) ' గొనకొని వీఁడు నీకును శకుంతలకుం బ్రియనందనుండు సే
కొని భరియింపు మీతని శకుంతల సత్యము పల్కె సాధ్వి స
ద్వినుత మహాపతివ్రత వివేకముతో ' నని దివ్యవాణి దా
వినిచె ధరాధినాథునకు విస్మయమందఁగఁ దత్సభాసదుల్

సూచన; పరిచయం, అన్వయక్రమముతో ప్రతిపదార్థం వ్రాస్తే

తాత్పర్యం:

ప్రతిపదార్థం :

గొనకొని = అతిశయించి

HOME

HOME

	వీడు = ఈ భరతుడు నీకును = నీకునూ (దుష్యంతునకూ) శకుంతలకున్ = శకుంతలకూ ప్రియనందనుండు = ముద్దుబిడ్డడు ఈతనిన్ = ఈ పుత్రుడిని చేకొని = స్వీకరించి భరియింపుము = పోషించు సాధ్వి = ఇల్లాలునూ సద్వినుత = ఉత్తములచేత కీర్తింపబడినట్టియును మహా పతివ్రత = గొప్ప పతివ్రత అయిన శకుంతల వివేకముతోన్ = తెలివితో సత్యము పల్కెన్ = నిజం చెప్పింది అని = అని తత్సభాసదుల్ = ఆ సభలో ఉన్నవారు విస్మయమందఁగన్ = ఆశ్చర్యపడేటట్లుగా దివ్యవాణి = ఆకాశవాణి ధరాధినాథునకున్ = భూపతియైన దుష్యంతునకు వినిచెన్ = వినిపించింది **తాత్పర్యం :** " ఈ భరతుడు నీకూ (దుష్యంతుడు) శకుంతలకూ పుట్టిన మిక్కిలి ముద్దుబిడ్డడు. ఈతనిని స్వీకరించి, పోషించు, ఇల్లాలూ, ఉత్తమ కీర్తికలదీ, మహాపతివ్రత అయిన శకుంతల వివేకంతో నిజం చెప్పింది" అని ఆకాశవాణి ఆ సభలోని వారు విని ఆశ్చర్యపడేటట్లు రాజుకు వినిపించింది.	
10.	క్రింది వానిలో ఒక ప్రశ్నకు విపులంగా సమాధానం రాయండి.	**1x5=5**
	i) సమాజంలో వచ్చిన మార్పుల పట్ల అద్దేపల్లికి కలిగిన ఆవేదనను తెలపండి. గమనిక; పరిచయము– తెలుగు ఇంగ్లీషు పదాలకలయిక– కాబరే నృత్యాలు- పంచకోళ్ళ కషాయం- మనిషి ఒక వింత వస్తువు– హైకూల్ని తయారు చేయడం- నాడు ఆటలే నేడు వీడియో గేమ్స్- ముగింపు. ఈ అంశాలు విద్యార్థులుఉపయోగిస్తే పూర్తి మార్కులు ఇవ్వవచ్చు. **పరిచయం,ముగింపు**	**1M** **4M**

HOME

HOME

HOME

	విషయవిశ్లేషణ జ) సమాజంలో వచ్చిన మార్పుల పట్ల అద్దేపల్లి తన ఆవేదనను ఇలా తెలిపారు. **అద్దేపల్లి ఆవేదన :** 1. నాయకులూ, మేధావులూ, సినిమా తారలు, తెలుగు టీచర్లు బియ్యంలో రాళ్ళలా, తెలుగులో ఇంగ్లీషు పదాలను కలిపి మాట్లాడుతూ మన ప్రాణాలను నమిలిమ్రింగు తున్నారు. 2. విద్యాలయాల ద్వారా వ్యాపారం సాగిస్తున్న ఇంగ్లీషు కాన్వెంట్లు, పిల్లలకు ఇంగ్లీషు రైములను నేర్పిస్తూ ఆ రైముల కుప్పిగంతుల క్రింద తెలుగు పాటల ఊపిరిని అణగద్రొక్కుతున్నాయి. 3. చెవులు పగిలేలా అరుస్తూ వచ్చి వేర్వేరు భావధారలు, ధన సముద్రంలో కలుస్తు న్నాయి. నిషేధింపబడిన కాబరేడాన్సులే చట్టబద్ధమైన పాప్ డాన్సులుగా మారిపోయాయి. 4. సంప్రదాయం, ఆధునికత, సంస్కారం అనే మూడింటిని కలిపిన పంచకోళ్ళ కషాయం తాగుతున్న మాటలతో కొత్త మనిషి తన అస్తిత్వాన్ని కాపాడుకోలేక కన్నీరు కారుస్తూ నిలబడ్డాడు. 5. మనిషికి బదులు వస్తువును ఆరాధిస్తూ ఆ వస్తువులను కొంటున్నాడు. ఒకప్పుడు అవసరం కోసం వస్తువులు కొన్న మానవుడు, ఇప్పుడు తన స్థాయి కోసం వస్తువులు కొంటున్నాడు. 6. మానవుడు భవిష్యత్తులో గదిలోని కంప్యూటర్‌లోకి ప్రకృతిని తీసుకువచ్చి సహజమైన ఆకుకంటే ఇంకా పచ్చని హైకూల్ని తయారుచేస్తాడు. 7. పూర్వపు ఆటలైన కత్తి పడవలు, నెమలి కన్నులు, ఇసుక గూళ్ళు, బువ్వాలాటలు, కొమ్మ ఉయ్యాలలు, కోతి కొమ్మచ్చులు వంటి ఆటలన్నింటినీ నేటి మానవుడు వీడియోగేమ్స్‌గా మార్చుకుంటున్నాడు. S ఈ విధంగా సమాజంలో వస్తున్న మార్పుల వల్ల అద్దేపల్లి " ఈ దారి ఎక్కడికి పోతుంది" అన్న వచన కవితలో తన ఆవేదనను వెల్లడించాడు. **ii)** కలేకూరి గారు పేర్కొన్న స్త్రీల దుస్థితిని వివరించండి. **పరిచయం,ముగింపు** **విషయవిశ్లేషణ** **గమనిక; నవవధువు అలంకరణ-వరకట్న దురాచారం-స్త్రీల దుస్థితి -లేళ్ళను చంపే పులులసీమలో కోకిల మేధం సాగుతున్నది–రాక్షసపీడన ఎదిరించాలి- మానవత్వమే మంటగలిసేనే – పిశాచ గణాల మారణ హోమం – గర్భశోకం తప్పుకున్నది - ముగింపు. పై అంశాలు విద్యార్థులు రాసినట్లైతే పూర్తి**	1M 4M

HOME

HOME

	మార్కులు ఇవ్వవచ్చు. జ) దేశంలో కొత్త పెళ్ళికూతుళ్ళ కళ్ళల్లోని ఆశలు, నీరు కారిపోతున్నాయి. నవ వధువులు కట్నపు మంటలలో సమిధలు అయిపోతున్నారు. వారు పాదాలకు పెట్టుకున్న పారాణి ఆరిపోకుండానే వారి పెళ్ళికి కట్టిన మామిడి తోరణాలు వాడిపోకుండానే వారి పెండ్లిపందిరి తీయకుండానే కొత్త పెళ్ళికూతుళ్ళు చచ్చిపోతున్నారు. పెళ్ళికి వచ్చిన బంధువులు వారి ఇళ్ళకు వెళ్ళకుండానే, మంగళవాద్యాలు మోగుతుం డగానే అప్పగింతలు పూర్తికాకుండానే కొత్త పెళ్ళి కూతుళ్ళు శ్మశానానికి కాపురానికి వెళ్తున్నారు. దేశంలో మానవత్వం అనేది నశించింది. ప్రేమబంధంగా స్త్రీల మెడలో కట్టిన తాళి ఉరితాడయి వారిని కాటేస్తుంది. ఆడపడుచులు స్త్రీలకు శత్రువులయ్యారు. అత్తల కళ్ళు నిప్పులు చెరుగుతున్నాయి. కొత్త పెళ్ళికూతుళ్ళు వరకట్న జ్వాలల్లో మలమల మాడి బొగ్గులయిపోతున్నారు. కోడళ్ళను బాధించే అత్తలకు కూడ గర్భశోకం తప్పడంలేదు. పిశాచాల వంటి అత్తమామల ఆనందం కోసం కొత్త పెళ్ళికూతుళ్ళ హత్యలు అనే మారణ హోమం దేశంలో సాగుతోంది. లేళ్ళను చంపే పులుల సీమలో, కోకిల మేధం సాగుతోంది. స్త్రీల జీవనరాగం, ఆర్తనాదమయ్యింది. స్త్రీల కళ్ళల్లో నీళ్ళు ఏరులయి పారుతున్నాయి. పైన చెప్పిన విధంగా కలేకూరి ప్రసాద్ కర్మభూమిలో పూసిన ఓ పువ్వా పాటలో స్త్రీల దుస్థితిని వివరించాడు.	
11.	క్రింది వానిలో ఒక దానికి అర్థ సందర్భాన్ని రాయండి.	**1x4=4M**
	i) లేళ్ళను చంపే పులుల సీమలో కోకిల మేధం సాగుతున్నది. **గమనిక; రచయిత /కవి,కాలం,గ్రంథం,ఆశ్వాసం :-** **సందర్భవివరణ :-** **వాక్యార్థ వివరణ :-** **కవి పరిచయం :** ఈ వాక్యం కలేకూరి ప్రసాద్ రచించిన కర్మభూమిలో పూసిన ఓ పువ్వా అనే పాఠ్యాంశంలోనిది. **సందర్భం :** ప్రకాశం జిల్లా టంగుటూరులో ఇందిర అనే కొత్త పెళ్ళికూతుర్ని వరకట్నం ముట్టలేదనే కారణంగా హత్యచేశారు. ఆ వార్తను విన్న ఈ గేయ రచయిత బాధతో ఈ పాటను రాశాడు. అత్తా మామలు, పిశాచాలవంటి వారనీ, ఆ పిశాచగణాల ఆనందం కోసం ఈ మారణ హోమం జరుగుతోందనీ కవి చెప్పాడు. మనదేశంలో పులులు లేళ్ళను చంపుతాయి. అలాగే కట్నం కోసం అత్తామామలు కోకిలల వంటి కోడళ్ళను చంపి యజ్ఞం చేస్తున్నారని రచయిత చెప్పిన సందర్భంలోనిది. **భావం :** మనదేశంలో పులులు లేళ్ళను చంపుతాయి. అలాగే కట్నం కోసం అత్తామామలు కోకిలల వంటి	**1M** **2M** **1M** **1M** **2M** **1M**

HOME

HOME

	కోడళ్ళను చంపి యజ్ఞం చేస్తున్నారని భావం. ii) వసుధాస్థలి వర్ధిల్లు బ్రహ్మకల్పముల్ **గమనిక; రచయిత /కవి,కాలం,గ్రంథం,ఆశ్వాసం** **సందర్భవివరణ** **వాక్యార్థ వివరణ** కవయిత్రి పరిచయం : ఈ వాక్యం మొల్ల రచించిన రామాయణములోని సుందరకాండ నుండి గ్రహించిన హనుమత్సందేశము అనే పద్యభాగంలోనిది. సందర్భము : సీతకు హనుమంతుడు రాముని వృత్తాంతాన్ని చెప్పి రామలక్ష్మణులు రూపు రేఖలను వర్ణించి చెప్పాడు. రాముడిచ్చిన ఉంగరాన్ని సీతకు ఇచ్చాడు. హనుమంతుడు తన వృత్తాంతాన్ని గూర్చి సీతకు చెప్పాడు. దానితో సీత హనుమంతుడిని నమ్మి రాముడికి గుర్తుగా తన శిరోరత్నాన్ని హనుమకు ఇచ్చి హనుమంతుడిని దీవించింది. హనుమంతుడి వల్లనే తాను రాముని క్షేమాన్ని తెలుసుకొని, తాను పడ్డ బాధలను రాముడికి సీత చెప్పగల్గింది. అంత పెద్ద ఉపకారం చేసిన హనుమంతుడికి తాను ప్రత్యుపకారం ఏమీ చేయలేననీ హనుమంతుడు ఈ భూమండలంపై పెక్కు బ్రహ్మకల్పముల పాటు వర్ధిల్లాలని సీత హనుమంతుని దీవించిన సందర్భంలోనిది ఈ వాక్యం. భావం : ఈ భూమిపై బ్రహ్మ కల్పాలపాటు జీవించుము అని సీతమ్మవారు హనుమని దీవించిందని భావం.	
12.	క్రింది వానిలో ఒక ప్రశ్నకు సమగ్రంగా సమాధానం రాయండి.	**1x6=6M**
	i) ఆశ ఖరీదు అణాలో తాత పాత్రని వివరించండి. **గమనిక; రచయిత,పాఠ్యాంశం పేరు, పాత్రలు పేర్లు** **విషయవిశ్లేషణ** **సూచనలు; –** తాత కుటుంబ సమస్యలు– అద్దెకు వచ్చిన నిరుద్యోగ యువకుడు సమస్యలు– ఇందిర అన్నయ్య ఆత్మహత్య ప్రయత్నంలో తాత పరిష్కార మార్గాలు– కృష్ణవేణి జీవితాన్ని తాత మెచ్చుకున్నవిధానం– జీవితంలో దగాపడ్డ తమ్ముళ్లు, చెల్లెల్లుకు తాత హితం భోధించుట - ఆశ ఖరీదు అణా నాటికలో తాత మాటలద్వారా పాత్రలకు మళ్ళీ ఆశలు చిగురింప చేయుట- ముగింపు. పైన చెప్పిన విషయాలు ఉంటే పూర్తి మార్కులు ఇవ్వవచ్చు.	**1M** **5M**

HOME

HOME

జ) ఈ నాటికలో తాత 33 సంవత్సరాలు సర్కారీ నౌకరి చేసి ఇప్పుడు పింఛను తీసుకుంటు న్నాడు. ఈయనకు తొమ్మిదిమంది పిల్లలు. ఇంకా ఈయన నలుగురు కూతుళ్ళకి పెళ్ళి అవ్వాలి. పెళ్ళి అయిన ఇద్దరు కొడుకులకు ఉద్యోగాల్లేవు. మిగిలిన పిల్లల చదువుకు తాత వద్ద డబ్బు లేదు. ఏమీ తోచకపోతే తాత పాటలు పాడుకుంటూ ఉంటాడు. తాత, ఆయన భార్య, ఆయన సంతానం అందరూ హాయిగా రెండు గదుల్లో కాలక్షేపం చేస్తూ ఒకరినొకరు ఆప్యాయంగా పిలుచుకుంటారు.

ఈ తాతకు అన్నీ సమస్యలే. ఈయన చేతిలో కాణీ లేదు. తాత పెద్ద కోడలు ప్రసవ వేదన పడుతోంది. చిన్న కోడలకి జ్వరం. తాత శరీరంలో రకరకాల జబ్బులు ఉన్నాయి. కాని తాతపై ఆ ఇంట్లో వారందరికీ పెద్ద అభిమానం. 1M 5M

ఈ తాత యువకుడికి మనుషుల్లోని మంచినీ, లోకంలోని ఆనందాన్నీ బొమ్మలుగా వెయ్యమని సలహా ఇచ్చాడు. జీవితంలో ఎదురయ్యే కష్టాలను ఎదుర్కోలేక నిరుద్యోగ జీవితంతో డబ్బుల్లేక యువకుడు, కృష్ణవేణి, ఇందిర అన్న చచ్చిపోదామనుకున్నారు. అప్పుడు తాత వారికి ధైర్యం చెప్పాడు.

బ్రతకలేక చావడం మంచిది కాదని వారికి తాత సలహా చెప్పాడు. బతకడంలో ఎంతో మాధుర్యం ఉందనీ, వారందరికీ ముందు ధైర్యం కావాలని తాత తన జీవితానుభవసారాన్ని అందించాడు.

తాత వాళ్ళందరికీ అణా కాఫీ ఇప్పించి వారి జీవితాలపై ఆశ కల్పించాడు. తాత ఆశాజీవి. ధైర్యశాలి. జీవితాన్ని లాటరీగా చూడాలని ఒక లాటరీలో పోతే మరో లాటరీ కోసం ఎదురుచూడాలనీ తాత దగాపడిన తమ్ముళ్ళకు, చెల్లెళ్ళకూ హితం ఉపదేశించాడు.

ii) గవేషణ నాటిక సారాంశాన్ని తెల్పండి.

గమనిక; రచయిత, పాఠ్యాంశం పేరు, సందర్భం

విషయవిశ్లేషణ

సూచనలు; – భూలోకములో ఒక మానవుడు 35వ ఏట చనిపోవడం-మృత్యుదూతలు ఆత్మని న్యాయస్థానంలో అప్పగించట-మానవుడు తన 5సంవత్సరాల ఆయుస్సు తెలుసుకొనుట -చిన్న ఉద్యోగి తప్పుడు లెక్కలు–భూలోకంలో మానవుని శరీర దహనం-మానవుని ఆత్మా శరీరం కోసం వెతకడం–వివిధ జీవుల శరీరంలో మానవుడి ఆత్మా ప్రవేశం– ధర్మ దేవతకు మానవుడు జన్మ రాహిత్యం కోరుకొనుట – మానవుడికి న్యాయదేవత పూర్ణాయుర్దాయం -మానవుని ఆత్మా మృతశిశువు లో ప్రవేశించుట. ఈ అంశాలు విద్యార్థులు రాసి ఉంటే పూర్తి మార్కులు ఇవ్వవచ్చు.

జ) భూలోకంలో ఒక మానవుడు 35 వ ఏట మరణించాడు. ఆ మానవుడి ఆత్మను మృత్యు దూతలు మరో

HOME

	ప్రపంచంలోని న్యాయస్థానానికి తమ పై అధికారుల ఆజ్ఞప్రకారం తోసుకు వెళ్తున్నారు. మధ్యలో మానవుడు లేచి తాను బ్రతికే ఉన్నాననీ, తాను భూలోకానికి పోతా ననీ, మృత్యు దూతలతో వాదించాడు. చివరకు అతనిని మరో ప్రపంచం న్యాయస్థానంలో అప్పగించారు. అక్కడ ఆ న్యాయమూర్తి కళ్ళులేని స్త్రీ, ఆ న్యాయమూర్తి మానవుడి ఆత్మతో తమ లోకంలో తప్పుజరిగిందనీ, ఆ మానవుడికి ఇంకా ఐదు సంవత్సారలు అయుర్ధాయం ఉందనీ చెప్పింది. ఆ న్యాయమూర్తి చెప్పిన ప్రకారం దేవదూతలు, మానవుడి ఆత్మను అతడి గ్రామంలో విడిచిపెట్టారు. కాని అప్పటికే ఆ మానవుడి శరీరాన్ని అతడి బంధువులు కాల్చివేశారు. మానవుడి ఆత్మ ధర్మ దేవతను పిలిచింది. యమలోకంలో కంటికి కనబడని ఒక భటుడు నవ్వుతూ మానవుడి ఆత్మకు కనబడింది. తనకు లంచం ఇస్తే న్యాయమూర్తి దర్శనం ఇప్పిస్తానని చెప్పింది. ఆ భటుడు మానవుడిపై జాలిపడి అతడి ఆత్మను ధర్మదేవత దగ్గరకి తీసుకెళ్ళాడు. ధర్మదేవతకు మానవుడి ఆత్మ తన కష్టాన్ని చెప్పడంతో నీవు నీ ఇష్టం వచ్చిన శరీరంలో ప్రవేశించు నీకు పూర్ణాయుర్ధాయం ఇస్తాను అని చెప్పింది ధర్మదేవత. చివరకు ఆ మానవుడు ఓ అమ్మ కడుపులో నుంచి ఒక శిశువుగా పూర్తి ఆయుర్ధాయంతో పుట్టాడు.	
13.	క్రింది వానిలో ఒక ప్రశ్నకు ఇరవై వాక్యాలలో సమాధానం వ్రాయండి.	**1x6=6M**
	i) నాటకాన్ని నిర్వచించి, తెలిసిన ఒక నాటకాన్ని పరిచయం చేయండి. **సూచన; నాటక పరిచయము–నిర్వచనం** తెలిసిన నాటక పరిచయం (నాటకం పేరు) రచయత పేరు– నాటక రకం– కాలం-ముఖ్యఉద్దేశం -ముఖ్య పాత్రలు–విశేషం–ముగింపు **గమనిక; విద్యార్థులు తనకు తెలిసిన ఏ నాటకమైనా వ్రాసిన మార్కులు ఇవ్వవచ్చు.** జ) నాటకం అనేది ఒక శ్రవణ సహిత దృశ్యరూపకం. జానపద కళలు విలసిల్లుతున్న రోజులలో, రాజుల పరిపాలనా కాలంలో ప్రజల వినోదం కోసం అత్యధికంగా ఆదరింపబడిన కళ నాటకం. నాటకం సంగీతం, పాటలు, నృత్యాలతో కూడుకొన్న ప్రక్రియ. యక్షగానానికి రూపాంతరమైన నాటకానికి సూత్రధారుడే ఆయువుపట్టు. సూచన : విద్యార్థికి తెలిసిన ఏదైనా నాటకాన్ని పరిచయం చేస్తే పూర్తి మార్కులు ఇవ్వవచ్చు. **ii)** శతక లక్షణాలను వివరించి ఏదేని ఒక నీతి శతకాన్ని పద్యాలతో అన్వయంచేసి వ్రాయండి. **సూచన; శతకము– నిర్వచనము** **శతక లక్షణాలు (మకుట నియమము-సంఖ్యా నియమము-ముక్తక నియమము-ఆత్మాశ్రయ**	**2M** **4M** **1M** **2M** **3M**

HOME

HOME

భావన–ఛందోనియమము-రస నియమము

నీతిశతకము (వేమన, సుమతీ, భాస్కర,దాశరధీ......... మొదలైన శతకములు)

కవి- ముఖ్య ఉద్దేశం- శైలి– ఏదైనా నీతి పద్యాలతో అన్వయము- ముగింపు

ఙ) సామాన్యంగా శతకాలలో 100 కి బదులు 108 పద్యాలు ఉండడం వాడుక. ఈ సంఖ్యా నియమం భక్తి శతకాలలో ప్రాధాన్యం వహించింది. మొదట భక్తి శతకాలకు పాటించిన ఈ సంఖ్యానియమం క్రమంగా మిగిలిన శతకాలకు సామాన్య లక్షణమైంది. అయితే తెలుగులో వేమన ఈ సంఖ్యనియమాన్ని పాటించక 1000 కి పైగా సంఖ్యలో పద్యరచన చేశాడు.

నీతి శతకం : భక్తి శతకాల తర్వాత ఎక్కువ సంఖ్యలో రచింపబడినవి నీతి శతకాలు. మానవ జీవన విధానంపై లోకానుభవంతో వ్యాఖ్యానించే శతకాలివి. ఈ శతకాల్లో రాజనీతి, గృహనీతి, లోకరీతి వుంటుంది. సమాజ హితం కోరుతూ రచించిన నీత శతకాలు సర్వజన రంజకంగా ఉంటాయి. సుమతీ శతకం, వేమన శతకం, గువ్వల చెన్న శతకం, భాస్కర శతకం, కుమారీ శతకం, పిల్లీ శతకం, ఆధునిక వేమన శతకం వంటివి ప్రసిద్ధి పొందిన నీతి శతకాలలో కొన్ని.

వేమన శతకం : వేమన క్రీ.శ. 1672లో జన్మించాడని భారతప్రభుత్వం ఆమోదముద్ర వేసింది. ప్రజాకవి వేమన ఎన్నో నీతి పద్యాలను రచించాడు. ఇవి వేల సంఖ్యలో కనిపిస్తున్నప్పటికీ ప్రజలు వీటిని వేమన శతకంగానే వ్యవహరిస్తున్నారు. వేమన పద్యాలు నిరంతరం తెలుగు బాలబాలికల నోర్లలో నాట్యం చేస్తూనే ఉంటాయి. "విశ్వదాభి రామ వినుర వేమ" అనే మకుటంతో ఇతని పద్యాలు ఒక్క చిలికెలో ముగుస్తాయి. సాంఘిక దురాచారాలను, అంధవిశ్వాసాలను ఖండించడంలో వేమన సిద్ధహస్తుడు. హీనకులం వారినెవ్వరిని చిన్నచూపు చూడవద్దంటూ

"మాలవానినేల మహిమీదనిందింప

నొడలు రక్తమాంసమొకటి కాదె

వానిలోన మెలగు వానికులంబేది

విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ ! అని సర్వమానవ సమానత్వాన్ని బోధించాడు.

అదేవిధంగా ఎంత చదువుకున్నా హీనుడు హీనుడే అని

"ఎంత చదువు చదివి ఏనీతి విన్నను

హీనుడవగుణంబు మానలేడు

బొగ్గు పాలనఁ గడుగఁ బోవనామలినంబు

విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ ! తెలిపాడు.

అలాగే జీవిత సత్యాలను కూడా తన శతకంలో తెలిపాడు. నేటి సామాజిక వ్యవస్థని, ధన స్వామ్య వ్యవస్థని సైతం

HOME

HOME

HOME

	పట్టి చూపే పద్యాన్ని కింద చూడొచ్చు. "పుత్తడి గలవాని పుండు బాధైనను వసుధలోన చాలవార్త కెక్కు పేదవాని యింట పెండ్లైన యెరుగరు విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ ! గొప్పలు చెప్పుకున్నంత మాత్రాన గొప్పవాడవుతాడా ? వినయం ఉండాలి. మిడిసిపాటు చేటు అంటూ వివరించే పద్యాన్ని కింద చూద్దాం. "అల్పుడెపుడు పల్కునాడంబరముగాను సజ్జనుండు పల్కు చల్లగాను కంచు మోగునట్లు కనకంబు మ్రోగునా విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ. సూచన : ఏ నీతి శతకం గురించి అయినా విద్యార్థి జవాబు రాస్తే పూర్తి మార్కులు ఇవ్వవచ్చు.	
14.	క్రింది వాటిలో ఒక ప్రశ్నకు సమాధానం వ్రాయండి.	**1x4=4M**
	i) ధూర్జటి ? **గమనిక;;- కవికాలాలు – రచనలు– బిరుదులు– రాజాస్థానము** **రచనలోని ప్రత్యేకత (కవితా విశేషాలు) రాసినందుకు** జ) ధూర్జటి శ్రీకృష్ణదేవరాయల భువనవిజయ సభాభవనాన్ని అలంకరించిన అష్టదిగ్గజ కవులలో 3వ దిగ్గజం. ఈయన శివభక్తి తత్పరుడు. ధూర్జటి శ్రీకాళహస్తి మహత్యం అనే ప్రబంధాన్ని , శ్రీకాళ హస్తీశ్వర శతకం అనే రెండు గ్రంథాలను రచించాడు. రెండూ భక్తిరస భరితాలే. శివపారమ్య ప్రభోదకాలే. **శ్రీకాళహస్తి మహత్యం :** ఇది 4 ఆశ్వాసాల ప్రబంధం. క్షేత్ర మహాత్మ్యాన్ని వివరించే ఈ గ్రంథాన్ని ధూర్జటి శివుడికే అంకితమిచ్చాడు. పదిమంది శివభక్తులను పరమేశ్వరుడు కరుణించిన గాథల సంపుటే ఈ గ్రంథం. 1. వసిష్టుడు, 2. బ్రహ్మ, 3. సాలెపురుగు, 4. పాము, 5. ఏనుగు, 6. చెంచుతిన్నడు, 7. బ్రాహ్మణపూజారి, 8. నక్కీరుడు, 9. ఇద్దరుసానికూతుళ్ళు,10. యాదవరాజు ఈ పదిమంది భక్తుల కథలలో ధూర్జటి అష్టాదశవర్ణనలు చేశాడు. వేట వర్ణనలో ప్రత్యేకతను చూపాడు. i) **శ్రీకాళహస్తీశ్వర శతకం :** "శతేన శతకం ప్రోక్తం". శత సంఖ్య గలదిశతకం. అంటే 100-108 పద్యాలు గల దాన్ని శతకంగా చెప్పవచ్చు. ఈ శతకంలోని పద్యాలన్ని ముక్తకాలుగా ఉంటాయి. శతకంలో మకుట నియమం ఉంటుంది. మకుటం అనగా కిరీటం అని అర్థం. ధూర్జటి రచించిన శ్రీకాళహస్తీశ్వర శతకం శతకహారమున	**2M** **2M** **2M** **2M**

HOME

HOME

తలరణ్ఫూర్తి విడంబించెను. భక్తి నైర్మల్యం చేత, భావ గాంభీర్యం చేత ఈ శతకం ఉత్తమోత్తమమైనది. ప్రాణులకు జ్ఞానదాయకాలు చదువులు కావని, శ్రీకాళహస్తీశ్వరుని సంసేవనమే అని చెప్తూ ధూర్జటి ఈ విధంగా భావించాడు.

"ఏ వేదంబు పఠించెలూత, భుజగంబేశాస్త్రముల్చూచె...."

ఇంకా "రాజుల్మత్తులు వారి సేవ నరకప్రాయంబు", "రాజై దుష్కృతి చెందె" వంటి పద్యాలు కూడ ధూర్జటిలోని మార్పుకు నిదర్శనంగా చెప్పవచ్చు.

ii) రాయప్రోలు సుబ్బారావు ?

గమనిక; కవికాలాలు – రచనలు– బిరుదులు– రాజాస్థానము 2M

రచనలోని ప్రత్యేకత (కవితా విశేషాలు) రాసినందుకు 2M

జ) రాయప్రోలు సుబ్బారావు గారు గుంటూరు జిల్లా బాపట్ల తాలూకాలోని గార్లపాడు గ్రామంలో క్రీ.శ. 1892 మార్చి 13న జన్మించారు ఈయన 'విజ్ఞాన సర్వస్వానికి' కొమర్రాజు లక్ష్మణరావు గారి సంపాదకత్వంలో సహాయ సంపాదకులుగా పనిచేశాడు. ప్రకృతి ప్రీతి, ప్రణయతత్త్వం, సౌందర్యారాధన, ఆత్మాశ్రయత్వం మొదలైనవన్నీ రాయప్రోలులోని భావకవితా చైతన్యానికి దారితీశాయి.

రాయప్రోలు వారి అనువాద రచనలు :

1. లలిత 2. అనుమతి 3. మధుకలశం

4. భజగోవిందం 5. సుందరకాండ

రాయప్రోలు వారి స్వతంత్ర రచనలు :

1.**తృణకంకణం:** రాయప్రోలువారి 'తృణకంకణం' భావ కవితాయుగంలో ఒక విశిష్టమైన స్థానాన్ని పొందింది. ఇందులో ప్రతిపాదించిన అమలిన శృంగార సిద్ధాంతం ఎందరినో కొత్త మార్గంవైపు ఆలోచింపచేసింది. స్త్రీని తల్లిగా, సోదరిగా, కుమార్తెగా, స్నేహితురాలిగా ప్రేమించ వచ్చుని చెప్పటమే వారి అమలిన శృంగార సిద్ధాంతంలోని సారాంశం.

2. **కష్టకమల :** ఇది విషాధాంత కావ్యం. సోదరీ సోదరుల వలె భావిస్తున్నవారి మధ్య స్నేహభావం కలుషితమైతే వచ్చే పర్యవసానాల గురించి ఇందులో తెలపడం జరిగింది.

3. **స్నేహలత :** 14 సంవత్సరాల స్నేహలత కథ ఇది. వరశుల్కాన్ని ఇవ్వాలని తల్లిదండ్రుల కష్టాలు చూడలేక అగ్నికి ఆత్మార్పణం చేసుకున్న కన్యకథ ఇది.

4. **స్వప్నకుమారం :** రాయప్రోలు వారి ఉపదేశకావ్యాలలో ఇదొకటి.

iii) శ్రీ శ్రీ ?

HOME

HOME

గమనిక; కవికాలాలు – రచనలు– బిరుదులు– రాజాస్థానము

రచనలోని ప్రత్యేకత (కవితా విశేషాలు) రాసినందుకు

జ) శ్రీరంగం శ్రీనివాసరావు అనే శ్రీ శ్రీ 1910 లో విశాఖపట్నంలో జన్మించారు. నెత్తురూ కన్నీళ్ళూ తడిపి కొత్త టానిక్ తయారుచేశాడు శ్రీ శ్రీ ఈ వృద్ధ ప్రపంచానికి. హృదయం ఎలా కంపిస్తే ఆ కంపనకి మాటల రూపాన్ని ఇవ్వడం అతనికే తెలుసు. 1940 తర్వాత ఒక దశాబ్దంపాటు తెలుగు సాహిత్య లోకాన్ని ఉత్తేజితం చేసి అభ్యుదయ కవిత్వోద్యమ మూలవిరాట్టు శ్రీశ్రీ. శ్రామిక వర్గ చైతన్యమే ఊపిరిగా గల ఒక సరికొత్త కవితా రీతికి పాదులు వేసిన స్రష్ట శ్రీశ్రీ. ఆంధ్ర సాహిత్యానికి సామాజిక స్పృహతోపాటు అంతర్జాతీయ దృక్పథాన్ని నేర్పారు శ్రీశ్రీ.

శ్రీశ్రీ కవిత్వ రచనలో మూడు దశలు కనిపిస్తాయి. ఆయన ముందు పద్యకవి, భావకవి. తర్వాత అభ్యుదయకవి. ఆ తర్వాత విప్లవ కవి. ప్రభవ, మహాప్రస్థానం, ఖడ్గసృష్టి, మరోప్రస్థానం, సిప్రాలి (సిరిసిరిమువ్వశతకం, ప్రాసక్రీడలు, లిమరిక్కులు) అనేవి కవిత్వానికి సంబంధించినవి. 'మరో ప్రపంచం' రేడియో నాటికల సంపుటి. కథల సంపుటి "చరమ రాత్రి", "చైనాయానం" అనేది యాత్రాసాహిత్య రచన. తన స్వీయచరిత్రను "అనంతం" గా రచించాడు.

'మహాప్రస్థానం'లో నలభై ఖండికలున్నాయి. "కొంపెల్ల జనార్ధనరావుకోసం" అనే అంకిత గీతం కలిపితే నలభై ఒకటి గిబ్సన్ అనే ఆంగ్లకవి గీతం చదివి దాని ప్రభావంతో 'జయభేరి' రచించాడు.

"నేను సైతం

ప్రపంచాగ్నికి

సమిధనొక్కటి ఆహుతిచ్చాను"

అని ప్రారంభమయ్యే ఈ ఖండిక వాడుక భాషకి దగ్గరగా ముత్యాలసరంలో రాయబడింది. గురజాడ, స్విన్‌బర్న్, ఎడ్గార్ ఎలెన్ పో, బెర్టోల్డ్ బ్రెక్ట్, గోర్కీ, రాల్ఫ్‌పాక్సు మొదలైన ఎందరో రచయితల ప్రభావం శ్రీ శ్రీ మీద వుంది.

"మరో ప్రపంచం

మరో ప్రపంచం

మరో ప్రపంచం పిలిచింది

పదండి ముందుకు

పదండి త్రోసుకు

పోదాం, పోదాం పైపైకి

కదంత్రొక్కుతూ

HOME

HOME

HOME

పదం పాడుతూ

హృదంతరాళం గర్జిస్తూ

పదండి పోదాం

వినబడలేదా

మరో ప్రపంచపు జలపాతం''

అని ప్రారంభమైన మహాప్రస్థాన గేయం ఒక సమరగీతిలా నడిచింది. మహాప్రస్థానం అంటే గొప్ప ప్రయాణం. ఈ దోపిడీ వ్యవస్థ నుంచి ఈ పీడిత సమాజం నుంచి సామ్యవాద వ్యవస్థకి, సమసమాజ వ్యవస్థకి పయనించటమే మహాప్రస్థానం. కర్షకవీరుల ధర్మజలానికి, ఘర్మ జలా నికి ఖరీదు కట్టగలవా ? కార్మిక ధీరుల విలాపాగ్నులకి విషాదాశ్రులకి వెల కట్టగలవా? అని నిలదీశాడు శ్రీ శ్రీ బాటసారి, భిక్షువర్షీయసి, ఉన్మాది, శైశవగీతి, మానవుడా, మిథ్యావాది అనే ఖండి కలలో వస్తునవ్యత కనిపిస్తుంది.

''కుక్కపిల్లా, అగ్గిపుల్లా, సబ్బుబిళ్ళా'' అంటూ కాదేది కవిత కనర్హం అని కొత్త సిద్ధాంతం ప్రతిపాదించాడు. మహాప్రస్థానం శ్రీశ్రీని ''శబ్దబ్రహ్మ'' గా నిలుపుతుంది. శబ్దాలను ఏరుకోవటంలో గానీ, శబ్దాలంకారాలను వాడటంలోగానీ గేయాన్ని నడిపించటంలో గానీ శ్రీశ్రీ వంటివాడు శ్రీశ్రీయే అనక తప్పదు.

''పాలాలనన్నీ

హలాలదున్నీ

ఇలాతలంలో హేమం పిండగ

జగానికంతా సౌఖ్యం నిండగ'' అని 'ప్రతిజ్ఞ' ఖండికలో వివరించాడు. శ్రీశ్రీ ప్రజాకవి. అంతర్జాతీయ కవి. అభ్యుదయ కవి. అభ్యుదయ సాహిత్య రథసారథి. అనితర సాధ్యం అతని మార్గం.

-oOo-

HOME

HOME